

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

3 V. conuenie[n]ter circa homines miracula fecerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

signum Iona propheta, crucem significans, & resurrectionem. Et enim multo mirabilis est in eo qui crucifixus erat hoc fieri quam in eo ambulante super terram.

COMMENTARIUS.

In hoc art. D. Thom. totus est in explicandis signis celestibus, quæ in morte Christi contigerunt. De qua re inferius suo loco disputandum à nobis est: sicut suo etiam loco supra disseruimus de signo celestis syderis, quod tempore natiuitatis Christi Magis apparuit (quod hic D. Tho. in fol. ad 3. attingit) id eoque hoc loco non est nobis amplius immorandum.

Verba Augu-
stini de po-
tentia crea-
turarum o-
bedientiali
quomodo in-
telligenda.

Solum in solut. ad. 1. sano modo intelligenda sunt verba illa, quæ D. Tho. ex Aug. assert, id esse cuiusque rei naturam, quod Deus facit, & ideo nihil posse Deum facere in creatura, quod sit contra naturam eius, nec corrumpi aliquo modo coelum, si à suo naturali motu à Deo immutetur, corrumpendum autem fore, si ab aliqua creatura immutaretur. Nam per hæc verba solum indicata est potentia obedientialis, quæ omnis creatura habet, vt Deo obediat, ratione cuius dicitur habere quandam vniuersalem propensionem ad omnia, quæ Deus in ea operari voluerit. Non est autem negandum, quin vnaqueque res habeat suam propriam, particularemque naturam, & connaturales proprietates, quæ tales sunt, non solum, quia à Deo donantur, sed quia ipsa res ex se illas postulat. Vnde si is priuatur, à quocumque priuatur, siue à Deo, siue à creatura, aliquid præter naturam patitur, & ex parte corrumpitur, ac imperfecta manebit.

ARTICVLVS III.

Verum convenienter Christus circa homines miracula fecerit.

Secundum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter Christus circa homines miracula fecerit. In homine enim prior est anima: quam corpus. Sed circa corpora, multa miracula. Christus fecit, circa animas vero nulla miracula legitur fecisse: nam neque aliquos incredulos ad fidem virtuosae conuertit: sed admonendo, & exteriora miracula ostendendo, neque etiam aliquos sanatos sapientes legitur fecisse. Ergo videtur quod non conuenienter sit circa homines miracula operatus.

¶ prae art. 2.

2. Præterea, sicut supra dictum est, Christus faciebat miracula virtute diuina, cuius proprium est subito operari & perfecte absque adminiculo alicuius. Sed Christus non semper subito homines curauit quantum ad corpus: dicitur enim Marc. 8. quod apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum, & exspuens in oculos eius, impositis manibus, interrogauit eum si quid videret, & aspiciens ait. Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius & cepit videre, & restitutus est ei visus, ita vt clare videret omnia. Et sic patet, quod non subito eum curauit: sed primo quidem imperfecte, & per spiritum. Ergo videtur, non conuenienter circa homines miracula fecisse.

3. Præterea, Quæ se inuicem non consequuntur, non oportet quod simul tollantur. Sed egritudo corporalis non semper ex peccato causatur, vt patet per illud quod Dominus dicit Ioan. 6. Neque hic peccauit, neque parentes eius, vt cæcus nasceretur. Non ergo oportuit vt hominibus corporum curationem querentibus peccata dimitteret, sicut legitur fecisse circa paralyticum Matt. 9. Præsertim quia sanatio corporalis cum sit minus, quam remissio peccatorum, non videtur esse sufficiens argumentum, quod possit peccata dimittere.

4. Præterea, Miracula Christi facta sunt ad confirma-

tionem doctrine ipsius, & testimonium diuinitatis eius: vt supra dictum est. Sed nullus debet impedire finem operis sui. Ergo videtur inconuenienter Christus quibusdam miraculose curatis præcepisse, vt nemini dicerent: vt patet Matth. 9. & Matth. 8. præsertim quia quibusdam alijs mandauit, vt miracula circa se facta publicarent: sicut Marc. 5. legitur, quod dixit ei, quem à demonibus liberauerat. Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia eis quanta tibi Dominus fecerit.

Sed contra est, quod dicitur Marc. 7. Bene omnia fecit, & surdos fecit audire, & mutos loqui.

Respondeo dicendum, quod ea, quæ sunt ad finem, debent fini esse proportionata. Christus autem ad hoc in mundum venerat, & docebat, vt homines saluos faceret: secundum illud Io. 3. Non enim misit Deus filium suum in mundum, vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum. Et ideo conueniens fuit, vt Christus pariter vltimè homines miraculose curando ostenderet se esse vniuersalem & spirituales hominum saluatorem.

Ad primum ergo dicendum, quod ea quæ sunt ad finem, distinguuntur ab ipso fine. Miracula autem à Christo facta ordinabantur sicut ad finem, ad rationalem partis salutem, quæ consistit in sapientia illustratione, & hominum iustificatione: quorum primum præsupponit secundum: quia, vt dicitur Sap. 1. in maleuolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Iustificare autem homines, non conueniebat nisi eis volentibus, hoc enim esset & contrarationem iustitiae, quæ rectitudinem voluntatis importat: etiam contra rationem humanæ naturæ, quæ libero arbitrio ad bonum ducenda est, non autem per coactionem.

Christus ergo virtute diuina interius homines iustificauit, non tamen eis inuitis: nec hoc ad miracula pertinet, sed ad miraculorum finem. Et similiter etiam virtute diuina simplicibus discipulis diuinam sapientiam infudit: Vnde dicit eis Luc. 21. Ego dabo vobis eos, & sapientiam, cui non poterunt resistere, & contradicere omnes aduersarij vestri. Quod quidem quantum ad interiorem illuminationem inter visibilia miracula, non numeratur, sed solum quantum ad exteriorem actum, in quantum scilicet videbant homines eos: qui fuerant illiterati & simplices, tam sapientes, & constanter loqui. Vnde dicitur Act. 4. Videntes Iudei Petri constantiam, & Ioannem, comperto quod homines essent sine laceris & idiotæ, admirabantur. Et tamen huiusmodi spirituales effectus, & si à miraculis visibilibus distinguantur, sunt tamen quædam testimonia doctrine, & virtutis Christi, secundum illud Hebr. 2. Contestante Deo signis & portentis, & varijs virtutibus, & Spiritus Sancti distributionibus. Sed tamen circa animas hominum, maxime quantum ad immutandas inferiores vires, Christus aliqua miracula fecit. Vnde Hieron. super illud Matth. 9. Surgens secutus est eum dicit, Fulgor ipse, & maiestas diuinitate occulta, quæ etiam in facie relucebat humana, videntes ad se trahere, poterat ex primo aspectu, & super illud Mat. 21. Egrediebatur omnes vendentes, & ementes, & dicit idem Hieron. Mihi inter omnia signa, quæ fecit Dominus, hac videtur esse mirabilibus quod vnus homo & illo tempore contempnibilis, potuerit ad vnius flagelli verbera tantam egere multitudinem. Igneum enim quiddam, atque sydereum radiabat ex oculis eius, & diuinitatis maiestas lucebat in facie eius. Et Orig. dicit super Io. hoc esse maius miraculum eo, quo aqua conuersa est in vinum, eo quod illic inanimata subsistit liber primo materia, hic vero tot millium hominum domantur ingenia, in lucem pro-

Et super illud Io. 18. Abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram dicit Aug. Vna vox tantam turbam odij ferocem, armis, quæ terribile sine telo villo percussit, repulit, strauit: Deus enim latebat in carne. Et ad idem pertinet quod dicitur Lu. 4. quod Iesus transiens per medium illorum ibat. Vbi dicit Chrys. quod stare in medio infidantium & non apprehendi, diuinitatis eminentiam ostendebat. Et quod dicitur Ioan. 8. Iesus abscondit se, & exiit de templo: vbi Augustin. dicit, Non abscondit se in

Super illud
Mat. 9. Cum
transiret vi-
dit hominem
sedentem, &
super illud
Mat. 21. vi-
dentes Pr. &
scribam mira-
bilia quæ fe-
cit, Ier. 9. In
fol. 128. qui
liber primo
in lucem pro-
diit anno Do-
mi. 1555. Pa-
risius apud
Carolus
Guillari Tr.
112 in Io post
med tom. 9.

se in angulo templi quasi timens, vel post murum aut colum-
nam diuersens: sed diuina potestate se inuisibilem insidiari-
bus consiliens: per medium illorum exiit. Ex quibus omni-
bus patet, quod Christus quando voluit virtute diuina ani-
mas hominum immutare: non solum iustificando, & sapi-
entiam infundendo, quod pertinet ad miraculorum finem,
sed etiam exterius alliciendo, vel terrendo: vel stupefaciendo,
quod pertinet ad ipsa miracula.

Ad secundum dicendum, quod Christus venerat saluare
mundum non solum virtute diuina, sed per mysterium in-
carnationis ipsius. Et ideo frequenter in sanatione infirmo-
rum non sola potestate diuina utebatur, curando per modum
imperij, sed etiam aliquid ad humanitatem ipsius pertinens
apponendo. Vnde super illud Luc. 4. Singulis manus imponens
curabat omnes, dicit Cyrill. Quamuis vt Deus potuisset om-
nes verbo pellere morbos: tangit tamen omnes, ostendens pro-
prium carnem efficacem ad praestanda remedia. Et super illud

Chr. in Mat.
circa me. 2.

Marc. 8. Expuens in oculos eius impositis manibus, &c. dicit
Chrysostomus. Spiritus quidem, & manus imponit ceco, volens ostende-
re quod verbum diuinum operationi adiunctum miracula

Tr. 54. in Io.
non remote
a prin. tom. 9

perficit: manus enim operationis est ostensura, spiritum sermo-
nis ex ore prolatus. Et super illud Ioan. 9. Fecit lutum ex spu-
& limuit lutum super oculos cæci, dicit Augustinus. De salua
sua lutum fecit, quia verbum caro factum est. Vnde etiam ad si-
gnificandum, quod ipse erat qui ex limo terre hominem for-
mauerat: vt Chrysostomus dicit. Est autem etiam miracula Christi
considerandum, quod communiter perfectissima opera facie-
bat. Vnde super illud Ioan. 2. Omnis homo primum bonum vi-
num ponit, dicit Chrysostomus. Talia sunt Christi miracula, vt
multo his, que per naturam sunt, speciosiora, & vtiliora si-

Ho. 21. in Io.
post med. il-
lud tom. 3.

ant. Et similiter in instanti in se minus perfectam sanitatem
conferbat. Vnde super illud Matth. 8. Et surrexit, & mini-
strabat illis, dicit Hieronymus. Sanitas, que confertur à Domi-
no, tota simul redit. Specialiter autem in illo cæco contrari-
um fuit propter infidelitatem ipsius: vt Chrysostomus dicit. Vel sic-
ut Beda dicit. Quem vno verbo totum simul curare poterat,

Super illud
Mat. 8. Cum
conferbat illis,
dicit Hieronymus.
Sanitas, que confertur à Domi-
no, tota simul redit.
Specialiter autem in illo cæco contrari-
um fuit propter infidelitatem ipsius: vt
Chrysostomus dicit. Vel sic-
ut Beda dicit. Quem vno verbo totum
simul curare poterat, vt magnitudinem
humana cecitatis ostenderet. Secū-
dum dicitur, que vix, & quasi per
gradus ad lucem redeat, & gratia
eius or. 2. 9. am quam nobis inducit,
per quam singula perfectionis incre-
menta adiuuat.

Ad tertium dicendum, quod sicut supra dictum est, Christus
miracula faciebat virtute diuina. Dei autem perfecta sunt o-
pera, vt dicitur Deuteronomij 32. Non est autem aliquid per-
fectum, si finem non consequatur: finis autem exteriorum cura-
tionis per Christum facta, est curatio animæ. & ideo non con-
ueniebat Christo, vt alicuius corpus curaret, nisi eius curaret
animam. Vnde super illud Ioan. 7. Totum hominem sanum
fecit in sabbatho, dicit Augustinus. quod curatus est, vt sanus es-
set in corpore: & credidit, vt sanus esset in animo. Specialiter
autem paralytico dicitur. Dimittuntur tibi peccata: quia vt
Hieronymus dicit super Matth. datur ex hoc nobis intelligentia
propter peccata plerasque euenire corporum debilitates: &
ideo forsitan prius dimittuntur peccata, vt causis debilitatis
ablatis, sanitas restituatur. Vnde & Ioan. 5. dicitur. Iam no-
li amplius peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Vbi di-
cit Chrysostomus. Dicimus quod ex peccatis nata erat ei egritu-
do. Quamuis autem vt Chrysostomus dicit super Matth. quan-
to anima est potior corpore, tanto peccatum dimittere maius
sit, quam corpus sanare: quia tamen illud non est manifestum
fecit minus, quod est manifestius vt demonstraret maius, &
non manifestum.

Tract. 30 in
Io. a me, to. 9

Mat. 9 super
illud quid est
autem paralytico dicitur. Dimittuntur tibi peccata: quia vt
Hieronymus dicit super Matth. datur ex hoc nobis intelligentia
propter peccata plerasque euenire corporum debilitates: &
ideo forsitan prius dimittuntur peccata, vt causis debilitatis
ablatis, sanitas restituatur. Vnde & Ioan. 5. dicitur. Iam no-
li amplius peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Vbi di-
cit Chrysostomus. Dicimus quod ex peccatis nata erat ei egritu-
do. Quamuis autem vt Chrysostomus dicit super Matth. quan-
to anima est potior corpore, tanto peccatum dimittere maius
sit, quam corpus sanare: quia tamen illud non est manifestum
fecit minus, quod est manifestius vt demonstraret maius, &
non manifestum.

Ho. 37. in Io.
2. Ho. 30. in
Ma. a me, to. 2.

Ad quartum dicendum, quod super illud Matth. 9. Vide-
te, ne quis sciatur, dicit Chrysostomus. Non est hoc contrarium,
quod hic dicitur, ei quod aliter dicitur, Vade, & annuntia
gloriam Dei. Erudit enim nos prohibere eos, qui volunt nos
propter nos laudare: si autem ad Deum gloria refertur,
non debemus prohibere, sed magis inui-
gere, vt hoc fiat.

Hom. 33 non
multum lon-
ge a pri. to. 2.

Ad quartum dicendum, quod super illud Matth. 9. Vide-
te, ne quis sciatur, dicit Chrysostomus. Non est hoc contrarium,
quod hic dicitur, ei quod aliter dicitur, Vade, & annuntia
gloriam Dei. Erudit enim nos prohibere eos, qui volunt nos
propter nos laudare: si autem ad Deum gloria refertur,
non debemus prohibere, sed magis inui-
gere, vt hoc fiat.

Quæ D. Thomas docet in artic. perspicua sunt. In
solutione vero ad i. inuestigat, an, sicut Christus
fecit miracula in corporibus hominum, ita fecerit
in animabus. In qua re in primis dubitari potest, cur
D. Thom. omnino prætermiserit mortuorum resur-
rectionem. Huiusmodi enim miraculum non mi-
nus circa animam, quam circa corpus fit. Tam su-
pernaturale enim est animam semel à corpore sepa-
ratam iterum illi vniri, sicut corpus animæ. Quan-
do enim Christus dixit, Lazare veni foras, non minus
miraculosum fuit animam obedire, & ab inferis il-
lius vocis virtute reuocari, & corpori copulari, quàm
corpus ipsum subito excitari, & extra monumentum
prodire, hoc igitur miraculi genus circa animas ver-
satur. Tamen D. Tho. de illo non est loquutus, quia
in argumento non considerat animam in ordine ad
corpus, seu vt est forma corporis. Quoniam miracu-
la quæ circa illam sub hac ratione fiunt, cum termi-
nentur ad totum compositum, sub miraculis (vt ita
dicam) corporeis continentur. Considerauit ergo a-
nimam, vt est mens, seu spiritus, id est, vt intelligit
& amat, nam sub hac ratione quodammodo abstra-
hit à corpore.

Dubium

Responsio

Conuersio pec-
catoris in sig-
ne miraculi.

In hac re est secundo considerandum, quod licet
hominum iustificatio potius sit finis miraculorum,
quam inter miracula annumeranda, tamen quoad
modum interdum est miraculosa, & tali modo fa-
cta, potuit etiam ad doctrinæ confirmationem, &
testimonium diuinitatis Christi adduci. Et hoc mo-
do miraculosum fuit, quod Christus verbo, & im-
perio suo peccata dimitteret, quanquam quia talis
modus non obijciebatur sensibus, interdum opor-
tuerit eum alio sensibili signo confirmare, ac mani-
festare, sicut legimus factum Matth. 9. In hoc etiam
genere numerari possunt subitæ conuersiones homi-
num, qui diuturna consuetudine in peccatis volu-
tabantur, sicut de Mathæo legimus. Sicut enim Au-
gustinus inter magna miracula Christi ponit, quod per
paucos, & simplices homines mundum conuertere-
rit, ita merito etiam inter miracula magna numera-
ri potest, quod vno verbo Mathæum conuerterit.
Mat. 9. vt ibidem notat Hier. quanquam ipse indicet
aliquid sensibile relaxasse in facie Domini, quo videt-
es ad se trahere poterat primo aspectu, quod etiam
hic D. Thom. refert, & non videtur ei displicere. Mi-
hi tamen incertum est, non enim videtur necessarium,
quod in vultu Christi aliquid sensibile miraculosè
apparuerit, præter decentissimam vultus eius graui-
tatem, ac venustatem, efficacia enim verbi eius non
erat in sensibili specie, sed in virtute, quamquam et-
iam aspectus eius esset gratissimus, & vt sic posset a-
liquid deferuire.

Matth. 9

Augustinus

Mat. 9.
Hieronymus

D. Thom.

Verbo Chri-
stus, virtus,
& energia.

Ioan. 18.

Tertio est in vltima parte eiusdem solutionis
seruandum, duo genera miraculorum ibi numera-
ri. Primum est in virtute, quam Christus habebat in
verbo ad terrendos homines, eosque solo etiam ver-
bo in terram prosternendos, vt Ioan. 18. fecit. Et hæc
virtus esse poterat vel ex actione circa animam, quia
timorem, ac terrorem illis induciebat, vel etiam cir-
ca corpora, quia efficaciter illa mouere poterat, at-
que deijcere.

Aliud erat genus miraculi, quod Christus homi-
num sensibus in eorum sese præsentia, & clara luce
celabat. Quomodo exponit D. Thomas cum Augu-
stin. quem ipse refert, & Euthym. Ioan. 8. illud Ioan. 8.
Iesus abscondit se, & exiit de templo, & fortasse eodem
modo accidit, quod dicitur Luc. 4. Iesus transiens per
medium illorum ibat. Quanquam potuerit alio etiam
modo id fieri, scilicet vt sua ita illos præsentia per-
terruerit, vt in eum quantumuis præsentem manus
injicere non sint ausi. Illa vero sui occultatio sic
ri potuit absque actione miraculosa circa alios per
coram, qua
solum liter facta.

D. Thom.

Augustinus

Euthym.

Ioan. 8.

Luc. 4.

Miraculo

Christi præ-

sentis, et al-

ratio Indu-

coram, qua

solum liter facta.

solam suspensionem influxus sensibilium specierum ficit D. Thom. supra docuit, tenebras in die passio- nis fieri potuisse per solam suspensionem influxus radiorum solarium. Et si hoc modo facta est, non potest computari hoc miraculum inter ea, quæ facta sunt circa animas, sed potius videtur esse miraculum circa ipsum corpus Christi, in quo tale habebat dominium, ut posset etiam actionem naturalem seu emanationem specierum suspendere, sicut miraculum tenebrarum magis fuit circa solem, quam circa aerem. Alio vero modo potuit illud miraculum fieri, scilicet ut quævis ipse Christus sui species effunderet, alij nihilominus vel illis uti, vel ad eum videndum attendere non possent, & si hoc modo factum est, magis propriè dici potest: miraculum illud circa animas extitisse, prior tamen modus videtur facilior, & consentaneus doctrinæ D. Tho. inf. q. 54. art. 1. ad 2. & 3.

In sol. ad 2. duo attingit D. Thom. Alterum est, cur Christus miracula fecerit per actiones, & res sensibiles, quales sunt contactus, salua, & alia id genus. Et respondet id fecisse, ut doceret ipsam carnem suam habuisse vim effectricem horum miraculorum: de qua re videri possunt dicta superiori tomo dispu. 31. Sect. 3. 5. 6. & 8. Alterum est, cur Christus quædam miracula non subito, sed paulatim perfecit. Et duplicem causam indicat. Prior est in dispositione non physica sed moralis hominis suscipientis beneficiū, quem paulatim volebat. Christus ad perfectè credendum insecere: posterior est significatio alicuius mysterii. Quod est notandum, ut Christi miracula non solum ut eximia opera, ac beneficia à nobis considerentur, sed etiam ut signa, per quæ interdum aliquid innuebat, seu loquebatur. Reliquæ solutiones non indigent aliqua notatione.

ARTICVLVS IV.

Utrum conuenienter Christus fecerit miracula circa creaturas irracionales.

AD quantum sic proceditur. Videtur, quod inconuenienter fecerit Christus miracula circa creaturas irracionales. Bruta enim animalia sunt nobiliora plantis. Sed Christus fecit aliquid miraculum circa plantas, puta cum ad verbum eius esset sicca filinea: ut dicitur Matth. 21. Ergo videtur, quod etiam circa animalia bruta miracula facere debuisset.

2. Præterea, Pœna non iuste infertur nisi pro culpa. Sed non fuit culpa filinea, quod in ea Christus fructum non inuenit, quando non erat tempus fructuum. Ergo videtur, quod inconuenienter eam siccauerit.

3. Præterea, Aqua, & aer sunt in medio cœli & terræ. Sed Christus aliqua miracula fecit in cœlo (sicut supra dictum est) similiter etiam in terrâ, quando in eius passione terra mota est. Ergo videtur, quod etiam in aere, & aqua aliqua miracula facere debuerit, ut mare diuidere, sicut fecit Moyses, vel etiam flumen, sicut fecerunt Iosue & Helias, & ut fierent in aere tonitrua, sicut factum est in monte Sinai, quando lex dabatur & sicut Helias fecit 3. Reg. 18.

4. Præterea, Opera miraculosa pertinent ad opus gubernationis mundi per diuinam providentiam. Hoc autem opus præsupponit creationem. Inconueniens ergo videtur quod Christus in suis miraculis usus est creatione, quando multiplicauit panes. Non ergo conuenientia videntur fuisse eius miracula circa irracionales creaturas.

Sed contra est, quod Christus est Dei sapientia, de qua dicitur Sap. 8. quod disponit omnia suauiter.

Respondet dicendum, quod (sicut supra dictum est) miracula Christi ad hoc ordinabantur, quod virtus diuinitatis cognosceretur in ipso ad hominum salutem. Pertinet autem ad

A virtutem diuinitatis, ut omnis creatura sit ei subiecta. Et ideo in omnibus creaturarum generibus miracula eum facere oportuit, & non solum in hominibus, sed etiam in irrationalibus creaturis.

Ad id inueniendum, quod animalia bruta propinque se habent secundum genus ad hominem, unde & eodem die cum homine facta sunt. Et quia circa corpora humana multa miracula fecerat, non oportebat, quod circa corpora brutorum animalium aliqua miracula faceret: præsertim quia quantum ad naturam sensibilem, & corporalem, eadem ratio est de hominibus, & de alijs animalibus, præcipue terrestribus. Pisces autem cum viuunt in aqua, magis à natura hominum differunt, unde & alio die sunt facti. In quibus miraculum Christus fecit in copiosa piscium captura: ut legitur Luc. 5. & Ioan. vlt. & etiam in pisce, quem Petrus cepit, & in eo inuenit staterem. Quod autem porci in mare præcipitati sunt, non fuit operatio diuini miraculi: sed operatio demonum ex permissione diuina.

Ad secundum dicendum, quod sicut Chrysostomus super Mat. cum in plantis, vel brutis aliquid tale Dominus operatur non quæras qualiter iuste sic acta est sic, si tempus non erat. Hoc enim querere est vltimè dementia, quia scilicet in talibus non inuenitur culpa, & pœna: sed miraculum inspicere, & admirare miraculi factorem. Nec facit creator iniuriam possidenti, si creatura sua suo arbitrio utatur ad aliorum salutem: sed magis (ut Hilarius dicit super Mat.) in hoc bonitatis dominice argumentum reperimus. Nam ubi asserere voluit procuratorem per se salutis exemplum virtutis sue potestatem in humanis corporibus exercuit: ubi verò in contumaces formam saueritatis constituebat, futuri speciem damno arborum indicauit, & præcipue (ut Chrysostomus dicit) in filinea, quæ est humidissima, ut miraculum maius appareat.

Ad tertium dicendum, quod Christus etiam in aqua, & in aere fecit miracula, quæ sibi conueniebant, quando scilicet, ut legitur Mat. 8. impetrauit ventis, & mari, & facta est tranquillitas magna. Non autem conueniebat ei, qui omnia in statum pacis, & tranquillitatis reuocare venerat, ut velurbationem aeris, vel diuisionem aquarum faceret. Unde Apostolus dicit Hebr. 12. Non accessisti ad tractabilem, & accessibilem ignem, & turbine, & caliginem, & procellam. Circa passionem tamen diuisum esse velum, ad ostendendum reuerentiam mysteriorum legis. Aperta sunt monumenta, ad ostendendum, quod per eius mortem, mortuis vita daretur. Terra mota est, & petra scissa sunt, ad ostendendum, quod lapidea hominum corda per eius passionem emollirentur, & quod totus mundus virtute passionis eius erat in melius commutandus.

Ad quartum dicendum, quod multiplicatio panum non est facta per modum creationis, sed per additionem extraneæ materie in panes conuersæ. Unde Aug. super Ioannem dicit, Unde multiplicat de paucis granis segetes, inde in manibus suis multiplicauit quinque panes: Manifestum est autem, quod per conuersionem grana multiplicantur in segetes.

COMMENTARIVS.

Litera Diui Thomæ est elegantissima, & perspicua: Solum ergo superest circa totam quæstionem animaduertendum, D. Thom. mentionem fecisse omnium miraculorum, quæ circa res à se distinctas operatus est Christus, prætermisisse autem ea, quæ circa seipsum est operatus, cum tamē illa sint omnium excellentissima, & maxima, & ad doctrinam Christi confirmandam efficacissima, ex quibus alia facta sunt in Christi infantia, ut partus ex Virgine, alia tempore prædicationis, ut quod quadraginta diebus sine cibo, & potu ieiunauerit, quod super aquas ambulauerit, & alia in eius passione, & morte, ut quod aqua, & sanguis fluxerint ex corpore

Homi. 68 in Mat dum agit de hist. filinea, 30.

Can. 21 in Mat. parum ante mediū.

Loco iam citato in pr. huius resolutionis.

Tr. 24. in Io. non procul à princ. som. 9.